

Islahatçı hakkı (Royalty) bedeli hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK KANUNU (*)
Özelge no	B.07.01.GİB.0.07.31/3185-175/064344
Tarih	19.07.2007

T.C.

MALİYE BAKANLIĞI

Gelir İdaresi Başkanlığı

Sayı : B.07.01.GİB.0.07.31/3185-175/064344 19.07.2007

Konu :

.....

İlgi : 15/02/2007 tarih ve B.12.2.TİG.0.74.01-840-85/1023 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ve eklerinin incelenmesinden;

- Genel Müdürlüğünüz tarafından, tohumluk ıslahı yapan Tarımsal Araştırma Enstitüsü Döner Sermaye İşletmelerinden ve özel tohumculuk firmalarından, patentleri bunlara ait olan tohumluk satın alındığı, bu tohumlukların Genel Müdürlüğünüz tarafından ekilip çoğaltılarak çiftçilere satıldığı ve yapılan sözleşme gereği tohumlukların patent sahiplerine, satılan tohumluklar için düzenlenen faturadaki tutarın belli bir oranı esas alınarak hesaplanan ve bir nevi patent hakkı olan royalty (ıslahçı hakkı) bedeli ödendiği,
- Uygulama bu şekilde sürdürülürken, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu tarafından, satışlarda ıslahçı hakkının tohumluk bedeline dolayısıyla satış hasılatına dahil edilmeden, alıcılardan ayrıca kesilerek "Diğer Borçlar" hesabında takip edilmesinin uygun olacağı şeklinde öneride bulunulduğu

belirtilerek konu hakkında Başkanlığımız görüşünün istenildiği anlaşılmaktadır.

Bilindiği üzere, Vergi Usul Kanununun 229. maddesinde; "Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır." hükmü bulunmaktadır.

Diğer taraftan, anılan Kanunun 232. maddesinde ise; "Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:

1. Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;
2. Serbest meslek erbabına;
3. Kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara;
4. Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;
5. Vergiden muaf esnafa.

Sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlar da fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler...." hükmüne yer verilmiştir.

Bu hükümlerin incelenmesinden de anlaşılaçağı üzere, Tarımsal Araştırma Enstitüsü Döner Sermaye İşletmeleri ve özel tohumculuk firmalarınca, Genel Müdürlüğünüze satılan tohumluklar dolayısıyla ödenen ıslahçı bedelleri için, söz konusu işletme ve firmalarca Genel Müdürlüğünüz adına fatura düzenlenmesi gerekmektedir. Ayrıca, Genel Müdürlüğünüz tarafından çoğaltılarak çiftçilere sattığı tohumluklar için ise fatura düzenleyeceği tabiidir.

Öte yandan, tekdüzen muhasebe sisteminin uygulanmasına ilişkin açıklamalar, 26/12/1992 tarih ve 21447 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 1 Sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğı ve daha sonra bu konuda yayımlanan diğer tebliğlerde yapılmıştır.

Bu açıklamalara göre, "600- Yurtiçi Satışlar" hesabının niteliğı; "Yurt içindeki gerçek ve tüzel kişilere satılan mal ve hizmetler karşılığında alınan ya da tahakkuk ettirilen toplam değerlerin izlendiğı hesaptır." şeklindedir.

Buna göre, Genel Müdürlüğünüzce yapılan tohumluk satışları kapsamında alınan değerler hasılat kavramı içerisinde yer aldığından ıslahçı hakkı bedellerinin hasılattan ayrılmayarak "600- Yurtiçi Satışlar" hesabında izlenmesi ve tohumu geliştiren firmalar ile yapılan sözleşme gereğince bu firmalara ödenen ıslahçı hakkı bedelleri de "770 Genel Yönetim Giderleri" hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026